

Abstrakt

Východiska: Užívání návykových látek u osob páchajících trestnou činností je dlouhodobě významným tématem. Vězeňská služba ČR (VSČR) od roku 2016 zřizuje pozici adiktologa, který má ve věznicích poskytovat odbornou adiktologickou péči s využitím stejných intervencí a postupů, které se využívají v civilních zařízeních. Pozice je zařazena pod zdravotnické služby, ale předpokládá se úzká spolupráce s výkonem trestu a výkonem vazby. Podmínky pro výkon práce se odvíjí od specifík jednotlivých věznic.

Cíle: Výzkum mapuje současnou situaci adiktologů zaměstnaných ve Vězeňské službě ČR. Pomocí dílčích cílů se autorka snažila zjistit charakteristiky lidí, kteří pracují na pozici adiktologů ve VSČR, popsat jejich činnost v systému Vězeňské služby a zjistit pohled adiktologů na to, jaké vnímají možnosti a meze, které s sebou tato pozice přináší.

Metody: Základní soubor byl vybrán metodou totálního výběru. Osloveno bylo všech 10 pracovníků, kteří byli v době konání výzkumu zaměstnání ve VSČR na pozici Adiktolog. Výzkumný soubor byl tvořen 8 pracovníky, kteří měli zájem se do výzkumu zapojit. Ke sběru dat bylo využito kvalitativní metody polostrukturovaných rozhovorů, které probíhaly přes online komunikační nástroje nebo telefonicky. Data byla zpracována metodou otevřeného kódování a vyhodnocena metodou prostého výčtu a metodou vytváření trsů.

Výsledky: Na pozici adiktologa pracuje 5 žen a 3 muži ve věkovém rozpětí od 29 do 65 let. Magisterského a vyššího vzdělání dosáhlo 7 respondentů, 1 respondent má dokončené bakalářské vzdělání. Alespoň započatý psychoterapeutický výcvik má 5 respondentů. Délka předchozí praxe v oboru se pohybuje od 0 do 24 let. Adiktologové poskytují intervence obdobně, jako je tomu v civilních zařízeních. Specifika jsou dána povahou výkonu vazby a výkonu trestu a vnitřním řádem věznic. Limity práce v tomto typu služby byly nalezeny v omezeném využití některých terapeutických intervencí a přístupů, dalšími limity byla nesystematicky nastavená návaznost péče a omezené možnosti pro odborný růst pracovníků. Jako možnosti byly označeny stanovené podmínky ze strany zaměstnavatele (finanční ohodnocení, pracovní doba, délka dovolené) a také jistá atraktivita vězeňského prostředí a práce se specifickou klientelou.

Závěr: Práce představuje činnost adiktologa ve věznicích a podmínky, v jakých je práce vykonávána. Pro lepší ukotvení pozice byly doporučeny další kroky, zejména vytvoření sjednocujících dokumentů pro pozici adiktologa ve věznici, rozšíření možností pro odborný rozvoj pracovníků a rozvíjení dialogu s dalšími subjekty zapojenými do péče o adiktologické pacienty.

Klíčová slova

adiktolog – vězeňství – závislosti – uživatelé drog – penitenciární péče